

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาถึงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีผลต่อการแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยศึกษาเฉพาะพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมถึงศึกษาจากเอกสาร ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางการเมืองผ่านประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยในรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
2. ข้าราชการประจำในพื้นที่
3. ประธานประชาคมประจำตำบลในพื้นที่
4. ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยแต่ละกลุ่มผู้วิจัยได้คัดเลือกโดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความสนใจในการให้สัมภาษณ์ ตลอดจนคุณวุฒิและประสบการณ์ในพื้นที่ จำนวน 32 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

- 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา

- 2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ
- 3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาไค้
- 4) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ทวี

1.2.2 ข้าราชการประจำในพื้นที่

- 1) สาธารณสุขประจำอำเภอบ้านนาเดิม
- 2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา
- 3) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ
- 4) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาไค้
- 5) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์ทวี
- 6) หัวหน้าสถานีอนามัยประจำตำบลบ้านนา
- 7) หัวหน้าสถานีอนามัยประจำตำบลท่าเรือ
- 8) หัวหน้าสถานีอนามัยประจำตำบลนาไค้
- 9) หัวหน้าสถานีอนามัยประจำตำบลทรัพย์ทวี

1.2.3 ประธานประชาคมประจำตำบลในพื้นที่

- 1) ประธานประชาคมตำบลบ้านนา
- 2) ประธานประชาคมตำบลท่าเรือ
- 3) ประธานประชาคมตำบลนาไค้
- 4) ประธานประชาคมตำบลทรัพย์ทวี

1.2.4 ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่

- 1) ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ตำบลบ้านนา มีจำนวน 10 หมู่บ้าน เลือกสัณภาษณ์ 5 คน
- 2) ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ตำบลท่าเรือ มีจำนวน 6 หมู่บ้าน เลือกสัณภาษณ์ 3 คน
- 3) ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ตำบลนาไค้ มีจำนวน 9 หมู่บ้าน เลือกสัณภาษณ์ 5 คน
- 4) ประธานกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ตำบลทรัพย์ทวี มีจำนวน 5 หมู่บ้าน เลือกสัณภาษณ์ 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบบันทึกหัวข้อสัมภาษณ์ แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย และอุปกรณ์ภาคสนาม

2.1 แบบบันทึกหัวข้อสัมภาษณ์

2.1.1 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และไม่มีโครงสร้าง (Non-structured Interview) โดยการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า ใช้แนวคำถามปลายเปิด เพื่อนำไปสัมภาษณ์ ชักถาม พุดคุยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตามประเด็นที่กำหนดไว้

2.2.2 ศึกษาจากบทความ หรือสรุปการดำเนินงานผ่านเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ เช่น การเลือกตั้ง หรือการเข้าร่วมประชุมสภาฯ หรือประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาในพื้นที่ เพื่อนำมาประกอบการกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างต่อไป ซึ่งแนวทางการสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยรวบรวมประเด็นคำตอบ ตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า ใช้แนวคำถามปลายเปิด เพื่อทำการสัมภาษณ์ พุดคุย ชักถามให้ตรงตามประเด็นที่กำหนดไว้ หลังจากที่ได้ข้อมูลโดยละเอียดแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ แล้วจึงสรุปในขั้นตอนสุดท้าย

ซึ่งสาระของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน ระยะเวลาในการทำงาน บทบาท/หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และบทบาท/หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่

ประเด็นที่ 2 เป็นประเด็นเกี่ยวกับบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทใน 2 ประเด็น และเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 1 ประเด็น ประกอบด้วย บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และแนวโน้มทางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต, ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2.2 แบบบันทึกภาคสนาม

ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์แล้ว ได้มีการเก็บข้อมูลต่างๆ ไว้โดยละเอียด นอกจากนี้จะอาศัยข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ ที่จัดให้โดย

การนำข้อมูลมาจัดสรรรวบรวมเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์

2.3 อุปกรณ์ภาคสนาม

ประกอบด้วย สมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง หลังจากได้ข้อมูลที่ละเอียดแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์หรืออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ แล้วจึงนำมาสรุปในขั้นตอนสุดท้าย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

ผู้ศึกษาวิจัยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่มีอยู่แล้วเป็นหลัก โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่มีประเด็นสาระสำคัญเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง และประเด็นเกี่ยวกับการแสดงบทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน การขอข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จากหน่วยงานภาครัฐ อาทิเช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สาธารณสุขอำเภอ สถานีอนามัยสถานศึกษา ในพื้นที่ 4 ตำบล ของอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล หลังจากจัดทำแบบสัมภาษณ์แล้ว เพื่อใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ทำหนังสือถึงกลุ่มตัวอย่าง

โดยขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อประโยชน์ในการวิจัย

3.2.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้นัดหมายวันและเวลาการในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ การใช้แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดหัวข้อหรือคำถามไว้ล่วงหน้า และทำการบันทึกถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง แล้วนำมาบันทึกไว้ในแบบสอบถามเพื่อความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังรวบรวมข้อมูล โดยขอข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ในเรื่องที่ทำการศึกษาและค้นคว้าหนังสือ งานวิจัย และวารสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาถึงข้อมูลทั่วไป ที่มาที่ไปของกำเนิดกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก่อนที่จะบรรยายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี และภายในประเทศโดยรวม จากนั้นจึงสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ทั้งความคิดที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสมาชิกผู้ร่วมกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทั้งในพื้นที่เดียวกันและนอกพื้นที่โดยรวม รวมทั้งความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ของกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ก็เพื่อเสริมให้เห็นถึงข้อเท็จจริงชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเพิ่มการวิเคราะห์ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งจากการสังเกตการณ์ ผ่านการปฏิบัติงานภายในพื้นที่อำเภอบ้านนาเดิม ของผู้วิจัยเอง การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่ตั้งขึ้นเป็นกรอบและแนวทางในการวิจัยต่อไป